

O kolekcji

Kolekcja dzieł sztuki Galerii Labirynt w Lublinie jest znaczącym zjawiskiem wśród kolekcji tworzonych w Polsce od II połowy XX wieku, które podjęły gromadzenie dzieł sztuki współczesnej o proweniencji neoawangardowej. Początek zbioru datuje się na przełom lat 60. i 70. XX wieku i wiąże z działalnością Biura Wystaw Artystycznych powołanego w Lublinie w 1956 roku. Wówczas uwaga prowadzących nabytki do kolekcji skupiała się w większości na dokonaniach artystów działających w kraju, choć galeria realizowała też program wymiany międzynarodowej.

Następny etap, realizowany w latach 1981-2009 opierał się na bazie programu autorskiego Galerii Labirynt LDK (1974-1981) i określił profil kolekcji zgodny z programem artystycznym Galerii Labirynt funkcjonującej w strukturze Biura Wystaw Artystycznych (BWA) w Lublinie. Wiodącym założeniem jej ówczesnego programu stała się prezentacja sztuki wyrosłej z tradycji dwóch nurtów: konceptualizmu (sztuka pojęciowa) oraz konstruktywizmu. Wartością kolekcji, tworzonej równoległe z ówczesnym obrazem sztuki i niezwykle intensywnym programem Galerii było neoawangardowe dziedzictwo i sztuka aktualna.

Od 2010 roku program kolekcji sztuki wynika z koncepcji nowego programu artystycznego Galerii Labirynt, który po części odwołuje się do wspólnoty tradycji nurtu neoawangardy, z zaakcentowaniem sztuki performance, a jednocześnie prezentuje przykłady po-postmodernistycznych aktualizacji sztuki krytycznej oraz poszerza program o prezentację (promocję) sztuki młodego pokolenia artystów polskich i zagranicznych, m.in. artystów z Ukrainy i Izraela.

Kolekcja sztuki współczesnej Galerii Labirynt w Lublinie, swoją wieloletnią historią unaocznia obraz dynamicznej ideowo epoki, od II połowy XX wieku i początku XXI wieku, znamiennej w ścieraniu się koncepcji i postaw. Podwaliną było dziedzictwo tego, co pozostawiły kolejne awangardy. Jednocześnie, nie mniej ważna jest obserwacja zjawisk zachodzących w najnowszej sztuce od początku XXI wieku. Kolekcja sztuki współczesnej to zbiór idei, manifestów, postaw, eksperymentów myślowych i formalnych zawartych w tkance języka i form wypowiedzających się w gatunkach: malarstwa, rysunku, grafiki, obiektów, instalacji, rzeźby, fotografii, video. Kolekcja ma charakter międzynarodowy, bowiem składają się na nią dzieła artystów polskich i zagranicznych pochodzących z różnych kontynentów.

Poczynając od najstarszych przykładów, ważne miejsce w kolekcji zajmują prace eksperymentalne artystów nowatorów lubelskiej Grupy Zamek (1956-1960), wprowadzające idee nowej sztuki, przełomowe dla koncepcji obrazu wyzwolonego ze statusu przedmiotu estetycznego – obecne w pracach Jana Ziemskiego i w kompozycjach Krzysztofa Kurzątkowskiego. Kolekcja odzwierciedla przede wszystkim tendencje widoczne od początku lat 70., wiodące w kreowaniu artystycznych postaw i wypowiedzi, rodzące się w drodze badań i eksperymentu, na gruncie wymiany doświadczeń ze sztuką Zachodu, w ówczesnie niełatwych politycznie czasach. Należy do nich nurt sztuki akcji, manifestacji i performance,

obecny w twórczości Włodzimierza Borowskiego, Zbigniewa Warpechowskiego, Krzysztofa Zarębskiego, Jerzego Beresia, Jan Świdzińskiego, Anny Kutery i Romualda Kutery. Ważne miejsce w kolekcji zajmuje sztuka z kręgu doświadczeń foto-medializmu, filmu i wideo, analizująca język tych mediów, badająca zjawiska rzeczywistości i sztuki za pomocą nowych mediów, reprezentowana przez: Natalię LL, Andrzeja Lachowicza (założyciele Galerii „Permafo”), Józefa Robakowskiego i artystów „Warsztatu Formy Filmowej”, Zygmunta Rytkę, Lucjana Demidowskiego, a także pionierów nurtu sztuki interwencyjnej i krytycznej – Andrzeja Partuma, Zofię Kulik i Przemysława Kwieka oraz Leszka Przyjemskiego i Anastazego B. Wiśniewskiego. Interesującym przykładem koncepcji fotografii „fotosyntetycznej” są prace Krzysztofa Pruszkowskiego, wiernego postawie, według której sztuka nie tworzy rzeczy, lecz idee. Konceptualne podejście do dzieła jako gramatyki formy, języka i znaku prezentują prace Kajetana Sosnowskiego, Andrzeja Dłużniewskiego, Elżbiety Kalinowskiej. “Pulsation” Andrzeja Partuma, zdaje się być znamienne dla kolekcji, gdyż Galeria Labirynt była głównym miejscem jego filozoficznego perypatytowania, ogłaszania bezkompromisowych manifestów i prowokacyjnych intelektualnie performances.

Ważną część kolekcji stanowią prace z nurtu poezji konkretnej, reprezentowanej przez artystów z międzynarodowej Grupy Logomotives (1963-1983), do której należeli Eugenio Miccini, Sarenco, Arias Misson, Julien Blaine, Jean-Francois Bory, Paul De Vree. Podstawowym motywem i tworzywem do rozważań w obszarze semantycznym i graficznym było dla nich słowo. Wypowiadali się najpierw w poezji konkretnej, a następnie w poezji wizualnej i dźwiękowej, wydając czasopisma, książki, nagrania płytowe, tworząc napisy na ścianach, collages, rysunki.

Począwszy od lat 80. XX wieku, wyrosłe na bazie inwencji konceptualnych (A. Kostołowski) i minimal artu, mniej czy bardziej bezpośrednio, dzieła Mikołaja Smoczyńskiego, fotografie performances i obiekty Zdzisława Kwiatkowskiego czy Jerzego Truszkowskiego, podkreślające wolność i autonomię sztuki i artyści, a korzystające z wypracowanego nowego języka wypowiedzi, pomimo zapowiedzi końca sztuki (po konceptualizmie) nadal przeformułowywały przestrzeń współczesnej ikonosfery.

Malarstwo Nowej Ekspresji, podjęte przez artystów młodej generacji lat 80., zwłaszcza w sformułowaniach członków „Gruppy” (Jarosław Modzelewski, Ryszard Grzyb, Włodzimierz Pawlak, Ryszard Woźniak, Paweł Kowalewski, Marek Sobczyk), których druga wystawa odbyła się właśnie w Lublinie w 1982 było pewnym novum w profilowaniu Kolekcji, chyba, że uwzględnimy programową zapowiedź uczestniczenia w tym, co w sztuce uznać należy za „zjawisko nowe”. Teraz, w konfrontacji z Nową Figuracją (Jan Łazorek), o dekadę wcześniejszą od Neue Wilde Malerei, czy naiwnym realizmem krytycznym wyrażającym się w malarstwie Edwarda Dwurnika z lat 70., widać cykliczne przełamywanie sztuki chłodnej, analitycznej, konceptualizującej z pojawianiem się ognisk emocjonalno-krytycznych, których postmodernistyczne wymieszanie dominuje zwłaszcza na przełomie XX i XXI wieku. Przywołać wypada również twórczość Jana Dobkowskiego, który w latach 70. ubiegłego wieku chętnie nawiązywał do op-artu, pop-artu i grafiki reklamowej.

Galeria BWA w Lublinie, niejednokrotnie organizowała wystawy własnej kolekcji sztuki, bądź formułowane problemowo lub z uwagi na prezentacje postaw i kierunków artystycznych sztuki współczesnej, a także na okoliczność jubileuszy programu Galerii. Do 2010 roku odbyło się kilkadziesiąt wystaw kolekcji wymieniając dla przykładu jedną z pierwszych: 20-lecie programu artystycznego Galerii Labirynt z 1994 i jedną z ostatnich: Czas przeszły – czas obecny. Galerii BWA w Lublinie 1956–2006. W 2010 roku zrealizowana została największa dotychczas wystawa kolekcji sztuki pod tytułem Zakręty awangardy, która jednocześnie rozpoczęła kolejny etap wynikający z nowego programu Galerii Labirynt.

Jolanta Męderowicz

Wypożyczenia dzieł sztuki z kolekcji Galerii Labirynt w Lublinie

Galeria Labirynt w Lublinie wypożycza dzieła sztuki z kolekcji własnej na wystawy i ekspozycje w kraju i za granicą. Wnioskujący powinien zgłosić zamiar wypożyczenia dzieł do Dyrektora Galerii Labirynt drogą oficjalną na adres pocztowy bądź e-mailowy w terminie najpóźniej trzy miesięcznym przed planowaną datą wystawy. Wniosek o użyczenie dzieł powinien zawierać następujące informacje: listę dzieł, okres planowanego wypożyczenia, miejsce eksponowania, tytuł wystawy i jej podstawowe dane, daty otwarcia i zamknięcia wystawy, dane kontaktowe organizatora i osób odpowiedzialnych za organizację wypożyczenia (e-mail, adres, telefon), dane do umowy użyczenia: pełną nazwę organizatora, adres i imienne wskazanie osób uprawnionych przez Wypożyczającego do podpisywania umów użyczeń.

Decyzję o użyczeniu dzieła podejmuje Dyrektor Galerii Labirynt w Lublinie na podstawie opinii o stanie konserwatorskim zachowania obiektu. Decyzja zależy też od: planów wystaw w Galerii Labirynt w Lublinie, terminu i kolejności zgłoszenia wniosku o użyczenie, warunków bezpieczeństwa transportu oraz warunków klimatycznych w miejscu eksponowania, a także od rangi wystawy, do której dzieła zostaną użyczone. Wypożyczający zobowiązuje się do zabezpieczenia warunków i kosztów związanych z wypożyczeniem dzieł, w tym do pokrycia kosztów wyspecjalizowanej firmy transportującej oraz do pokrycia kosztów ubezpieczenia dzieł w czasie transportu i w miejscu eksponowania, (tj. od gwoźdźcia do gwoźdźcia – from nail to nail).

Pozytywną decyzję o użyczeniu dzieł potwierdza pisemna Umowa użyczenia sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Podpisany egzemplarz umowy powinien być złożony w siedzibie Galerii Labirynt w Lublinie na miesiąc przed planowanym wypożyczeniem, a termin i szczegóły odbioru dzieł uzgodnione na co najmniej dwa tygodnie przed ich planowanym odbiorem.